

Hva skjer på klimatoppmøtet i New York – og hvorfor er det viktig?

FNs generalsekretær António Guterres har invitert til et klimatoppmøte i New York mandag 23. september. Verdens ledere [har blitt bedt](#) om å komme med «konkrete, realistiske planer for å øke sine nasjonale fastsatte bidrag [*nationally-determined contributions, NDC-er*] til Parisavtalen innen 2020».¹

Nasjonale planer som så langt er levert under Parisavtalen er utilstrekkelige til å holde global oppvarming under 1,5 eller 2 grader. Formålet med toppmøtet er derfor å oppfordre til handling – på både 1) nasjonale utslippskutt og 2) klimafinansiering fra Nord til utslippskutt og tilpasning i Sør – i forkant av årets formelle klimaforhandlinger i Chile i desember.

Nasjonale klimaambisjoner – vil verdens ledere ta med planer eller bare taler?

Guterres har bedt land om å ta med planer, ikke taler, til New York. Halvparten av de over 100 landene som ville holde en tale [har ikke fått lov](#),² fordi de ikke har konkrete nok eller nye planer.

Ifølge [en rapport fra UNDP](#)³ vil eksisterende nasjonale planer levert under Parisavtalen faktisk øke verdens utslipp over 10 prosent innen 2030. 75 land som representerer 37 prosent av verdens klimagassutslipp har planer om å øke sine utslippskutt- og tilpasningsambisjoner, mens 37 land (16 prosent av verdens klimagassutslipp) skal «oppdatere» sine planer med ny informasjon. 71 land (21 prosent av verdens klimagassutslipp) er uklare, mens 14 (26 prosent av verdens klimagassutslipp) har ingen planer om å endre sine planer.

Hverken USA, Brasil eller Australias statsledere skal holde taler eller endre sine planer. [Ingen av de største økonomiene](#) vil sannsynligvis endre sine planer i New York heller, men det blir flere nye planer i løpet av 2020.⁴ India har sagt at [de ikke kan øke sine ambisjoner](#)⁵ uten tilstrekkelig finansiering og det er uklart om det blir noe nytt fra Kina, selv om [en uttalelse fra Kina, France og Guterres](#) på et G20-møte lover økte klimamål og en langsiktig strategi for et lavutslippssamfunn.⁶ India vil lansere [International Coalition for Disaster Resilient Infrastructure](#).⁷ Mange EU-land [har sagt at de vil øke ambisjonene sine](#),⁸ men Polen, Tsjekkia, Ungarn og Estland [har bremset økte ambisjoner](#) for EUs klimamål.⁹ Tyskland vil trolig lansere [en helt ny klimapakke](#) i New York.¹⁰

Erna Solberg skal ifølge utkast til agendaen holde Norges tale som en del av programmet som heter *Unlocking the Potential of Nature in Climate Action* kl. 17.45-18 norsk tid (11.45-12 i New York). Ifølge utkast til agendaen handler bolken om «oppskalering av naturbaserte løsninger i nasjonale fastsatte bidrag og langtidsstrategier for å øke ambisjon og konkrete handlinger for å beskytte naturen og bedre bekjempe klimaendringer».

¹ www.un.org/en/climatechange/un-climate-summit-2019.shtml

² www.climatechangenews.com/2019/09/19/100-countries-applied-un-climate-summit-half-rejected

³ unfccc.int/sites/default/files/resource/NDC%20Outlook.pdf

⁴ www.newscientist.com/article/2215668-everything-you-need-to-know-about-the-uns-upcoming-climate-summit

⁵ www.climatechangenews.com/2019/09/17/china-india-demand-cash-climate-action-eve-un-summit

⁶ www.climatechangenews.com/2019/09/16/un-climate-action-summit

⁷ www.hindustantimes.com/india-news/developed-nations-not-to-revise-ndcs/story-gzMnMhsLOtp6HxlnOt6wVJ.html

⁸ www.caneurope.org/docman/climate-energy-targets/3547-media-briefing-the-battle-over-the-eu-s-climate-ambition/file

⁹ www.caneurope.org/publications/press-releases/1793-eu-ministers-must-clear-the-way-for-zero-carbon-societies

¹⁰ uk.reuters.com/article/uk-climate-change-germany-factbox/factbox-merkels-coalition-finalises-german-landmark-climate-plan-idUKKBN1W41TR

Klimafinansiering til Sør – blir det mer penger for utviklingsland?

UNDPs rapport viser at tilgang til finansiering fortsatt er den største hindringen til økte ambisjoner i utviklingsland. Rike land lovet å finne 100 milliarder dollar til klimafinansiering for land i Sør innen 2020, men dette har ikke skjedd. På fjorårets klimatoppmøte i Katowice, Polen, lovet Norge å doble støtten til det grønne klimafondet, men det viste seg at dette ikke var en ny dobling, men et gammelt løfte fra 2015.

Norsk klimafinansiering [har falt siden 2013](#).¹¹ Selv økninger de siste årene har ikke løftet klimafinansiering tilbake til 2013-nivå når man justerer for inflasjon.

Lille Norges store rolle

Norske utslipp har økt 3 prosent siden vi først vedtok klimamål i 1990 og økte igjen i 2018. Disse tallene inkluderer ikke olje eller gass vi eksporterer – vårt største bidrag til klimakrisen – eller utslipp knyttet til produksjon i utlandet av produkter som nordmenn forbruker.

Naturvernforbundet og Regnskogfondet mener Erna Solberg må gi klare signaler i New York for at Norge ikke bare skal øke klimamål til minst 53 prosent utslippskutt innen 2030 (i tråd med SEIs rapport [Norway's Fair Share of the Paris Agreement](#)),¹² men også at disse kuttene skal tas i Norge, ikke gjennom kvotekjøp. Mål er også ikke nok – de må følges opp umiddelbart av en krisepakke for klima og natur, og en langsiktig plan for en rettferdig, grønn omstilling.

Naturvernforbundet og Regnskogfondet mener at det er avgjørende for den globale klimadugnaden at rike land i Nord – som Norge – med mesteparten av skylden for klimaendringer bidrar med finansielt støtte til klimatiltak i land i Sør. Rike land er fortsatt langt unna målet om å mobilisere 100 milliarder dollar til klimafinansiering innen 2020. Erna Solberg bør love å doble finansiering til Det grønne Klimafondet på nytt i New York (fra 800 til 1.600 millioner kroner når fondet påfylles i høst). Samtidig har Norge gitt i snitt bare 8 prosent av årlig klimafinansiering til tilpasning. Når verdens mest sårbare land og folk allerede opplever farlige klimaendringer må Norge øke finansiering til tilpasning, og erstatning av tap og skader fra uunngåelige klimaendringer.

Veien mot Chile – hva har New York-møtet med klimaforhandlingene å gjøre?

Klimatoppmøtet i New York må ses i sammenheng med de formelle årlige klimaforhandlingene under FNs klimakonvensjon og Parisavtalen, som finner sted i Chile i desember. Der må land som kommer med uttalelser om økte ambisjoner for utslippskutt og finansiering til New York følger opp, mens land som ikke hadde klare planer må vise fremgang.

Land har blitt invitert under Parisavtalen til å levere en **langsiktig lavutslippsstrategi til 2050** innen 2020. Altfor få land har skrevet en slik strategi. Norge skal utvikle en slik langtidsplan i høst 2019.

Naturvernforbundet og Regnskogfondet mener i likhet med Forum for utvikling og miljø at dette må belyse mulighetene en grønn, rettferdig omstilling åpner for bedre folkehelse og bærekraftige næringer. Det må koble økte nasjonale klimamål med klare sektorvise mål, klimabudsjetter og tiltak. Strategi må

¹¹ www.forumfor.no/assets/docs/Analysis-of-Norwegian-Climate-Finance.pdf

¹² forumfor.no/nyheter/2018/norways-fair-share-of-meeting-the-paris-agreement

legge opp til en rettferdig omstilling fra olje- og gassproduksjon, og et helhetlig program som skaper nye klimajobber og grønne arbeidsplasser.

Selv om land ble enige om mesteparten av en ny «regelbok» for Parisavtalen i Katowice, Polen, i 2018 gjenstår det fortsatt **et nytt regelverk for avtalens artikkel 6 om markedsmekanismer og samarbeid** for å oppnå klimamål. Dette blir et tema på klimaforhandlingene i Chile.

Naturvernforbundet og Regnskogfondet mener den beste løsningen for skogen og klima er at støtte for skogtiltak kommer *utenfor* et kvotesystem. Norges skogsatsing er et godt eksempel. Norge bør ikke bruke kvoter fra skogbevaring til å nå sitt nasjonale klimamål under Paris-avtalen.

Naturvernforbundet og Regnskogfondet mener at følgende prinsipper bør inkluderes i en eventuell samarbeids- og markedsmekanisme:

- Ingen dobbelttelling: Utslippsreduksjoner må bare bokføres i ett land.
- Strengere krav til Kyoto-prosjekter: Alle eksisterende prosjekter under Kyoto-protokollen må revurderes mot strenge kvalitetskriterier før de kan overføres til Parisavtalen under artikkel 6, slik at de leverer reelle, permanente og verifiserbare utslippskutt.
- Bedre beskyttelse for menneskerettigheter og miljø: Sosial- og miljøsikringsmekanismer bør inkluderes under artikkel 6-mekanismene, inkludert klare kriterier for å vurdere hvordan prosjekter bidrar til bærekraftig utvikling, konsultasjon med urfolksgrupper og lokalsamfunn i prosjektområder og en uavhengig klagemekanisme.
- Et tillegg til, ikke en erstatning for, utslippskutt: Bruk av samarbeid eller markedsmekanismer bør komme i tillegg til ambisiøse hjemlige utslippskutt. Et grep kan være at kjøper kun får bokføre halvparten av en kjøpt karbonkvote for å oppfylle sine nasjonale planer.

I tillegg må **Urfolksplattformen** operasjonaliseres. Under Parisavtalen har land anerkjent behovet for å styrke kunnskap og teknologi fra lokalsamfunn og urfolk for å takle og svare klimakrisen. I tillegg etableres en urfolksplattform for utveksling av erfaringer og deling av god praksis for utslippskutt og tilpasning på en helhetlig og integrert måte. Naturvernforbundet og Regnskogfondet støtter utkastet til planen for å gjennomføre urfolksplattformen i 2020-2022 som ble utarbeidet av urfolksgrupper. Den inneholder konkrete tiltak for involvering av urfolk i beslutningsprosesser under Parisavtalen og for å styrke urfolks rolle i områder hvor det fortsatt er rike økosystemer de beskytter. Men noen land som ikke har deltatt i diskusjonen om planen kan jobbe mot den på klimaforhandlingene i desember. Planen krever et enstemmig vedtak. Norge bør derfor jobbe for at planen godkjennes i Chile.